

VI PRØVER:

# Zoomar - Kilfitt objek- tiver

Dobbelnavnet Zoomar-Kilfitt betyder, at det tyske firma Kilfitt, der allerede i 30'erne fremstillede kvalitetsobjektiver til Leica og Contax, er gået i kompagniskab med det amerikanske Zoomar, der som den første i verden konstruerede et zoom-objektiv til 24x36 mm kameraer. Zoomar-Kilfitt i München fremstiller en række objektiver, der alle har tilpasningsmellemringer til samtlige énøjede spejlreflekskameraer med spaltelukker.

Af H. S. de Kue

## Makro-Kilar 40 mm, f/2,8

Dette 4-linsede objektiv har en lang indstillingsnekke, der uden hjælpemidler rækker fra uendelig til 5 cm fra objektivfronten. Ved indstilling på korteste afstand afbildes motivet i næsten naturlig størrelse på filmen, nemlig i målestok 1:1,2. På snekken er der, foruden afstandsmarkering, skalaer for afbildningsmålestok og forlængelsesfaktorer. Objektivet er optisk korrigeret for næroptagelser, og det giver fine skarpe resultater.

Der er forvalgsblænder, som går ned til 22. Men man kan lukke blænden ned til cirka f/32, hvormed man ved næroptagelser opnår 40 pct. mere skarphedsdybde. Også ved f/32 kunne Makro-Kilaren tegne fint skarpt, noget som ikke altid lykkes for almindelige objektiver, der ikke er korrigeret for makro-arbejde. Måske lyder det lidt mærkeligt, at jeg taler om skarpheden ved mindste blændeåbning. Men problemet ved næroptagelser er altid skarphedsdybden, og jo mindre blænde man kan benytte, desto bedre. I mange objektiver går skarpheden synligt tilbage efter 16 og 22.

En anden ting, som med 'almindelige' objektiver giver vanskeligheder, er affotografering af farvedias, enten for at fremstille negativer eller duplikatdias i farve. Ved afbildningsmålestok 1:1 og på grund af anvendelsen regnende med en tilladelig uskarpheds-cirkel på 0,01 mm, bringer en afstandsfejl på 0,3 mm os allerede til grænsen af den brugbare skarphed. At et almindeligt objektiv ikke tegner skarpt i et plan, men har lidt billedfeltkrumning, gør ikke sagen bedre. Og når man tænker på, at ikke så få almindelige objektiver forskyder deres afstandsindstilling en lille smule med afblænding (såkaldt fokusdifferens), bliver man klar over, hvorfor diaduplikering med nogle objektiver ligefrem driller m. h. t. skarpheden.

Med Makro-Kilaren fik jeg fine resultater. I en senere artikel om diaduplikering og negativer efter farvedias vil jeg beskrive, hvordan man tester et objektiv på fokusdifferens og billedfeltkrumning.

Makro-Kilar 40 mm er set til omkring kr. 700,-.



## Makro-Kilar 90 mm, f/2,8

For dette objektiv gælder stort set det samme, som for 40 mm Makro-Kilaren. Eneste forskel er, at dette objektiv også kan anvendes til énøjede spejlreflekskameraer i 6x6 cm (f. eks. Bronica, Rollei SL66 og Pentacon Six, der alle har spaltelukker). Til 24x36 er Makro-Kilar 90 mm tillige et fint objektiv til portrætfotografering, reportage og landskab, kort sagt til alt hvad et fint 90 mm kan anvendes til. Ved valget mellem 40 og 90 mm Makro-Kilar er det spørgsmålet, hvad man vil bruge objektivet til foruden næroptagelserne: moderat vidvinkel eller kort tele.

Blænderen på Makro-Kilar 90 mm går helt til 32, men også her kan man lukke blænden lidt mere, til cirka f/45. Også ved denne meget lille blændeåbning tegner objektivet fint skarpt. I artiklen om næroptagelser (andetsteds i dette nr.) findes et billede af en

cirkelrund printplade fra elektronisk udstyr. Ved fotografering skråt ovenfra måtte der blændes helt ned til 45 på Makro-Kilaren, som man ser uden mindste tab af skarphed.

Når Makro-Kilar 90 mm anvendes på et 6x6 kamerahus eller på et Leica med spejlrefleksforsats, er tilpasningsmellemringen nødvendigvis kort. Men ved anvendelse på énøjede spejlreflekskameraer 24x36 mm er mellemringen så lang, at den har plads til en filterholder. Dvs. i stedet for at skrue evt. filtre i objektivets front, som man plejer, kan filterne her stikkes i bag objektivet.

Det har et par praktiske fordele. For det første kan man bruge samme række filtre til alle Zoomar-Kilfitt objektiver, undtaget zoom-objektivet 50-125 mm. Og en fordel, der er endnu vigtigere: et filter kan fjernes eller isættes med en enkel håndbevægelse. Hvor vigtigt dette er, opdager man, når man anvender meget mørke indskruningsfiltre, der møjsommeligt skal skrues ud, hver eneste gang man skal se på matskiven.

90 mm'eren er set til omkring kr. 865,-.

## Macro-Zoomar 50 til 125 mm f/4

Et 17-linset zoomobjektiv, der er korrigeret for næroptagelser helt ned til afbildningsmålestok 1:2. Vægt: kun 580 gram. Automatisk springblænder. Afstandsindstilling og zoom betjenes med samme riflede gummibeklædte ring.

Her har man alt i ét objektív. Alle brændvidder fra normal til kort tele og samtidigt et objektív, der kan bruges til alle afstande, helt ned til 18 cm fra objektívfronten. Alt fra bjerge til insekter og oven i købet med fin skarphed.

På grund af de mange glasluft flader (hele 24) var jeg meget spændt på, om dette objektív kunne bruges ved modlysoptagelser. En skrap prøve er det, at fotografere en lyskilde mod sort baggrund. I artikel om næroptagelser (andetsteds i dette nr.) er det levende lys fotograferet med Macro-Zoomar, og som man ser, er der ikke tale om uønskede reflekser. Ellers havde man set flammen afbildet flere steder i billedet.

Macro-Zoomaren har en genial løsning på det evige skarphedsdybdeproblem ved ultranæroptagelser. Man har med vilje beregnet korrektionerne således, at der er lidt billedfeltkrumning. Men denne krumning går den modsatte vej i forhold til den uønskede billedfeltkrumning ved så mange almindelige objektívtýper. Macro-Zoomar'-ens 'negative' billedfeltkrumning bevirker, at en nogenlunde kugleformet genstand gengives skarpt i filmplanen. Dvs. mens man i billedets midte indstiller på det nærmeste af motivet, får man i billedkanterne en skarp afbildning af de motivdele, der er lidt længere væk.

Macro-Zoomar er set til omkring kr. 2.000,-.

## Pan-Tele-Kilar 300 mm, f/4

Det 4-linsede 300 mm objektív er usædvanligt i flere henseender. For det første har det en lang indstillingsmekanisme, der går helt ned til 180 cm regnet fra filmplan, hvorved man opnår en afbildningsmålestok 1:4. Snekken er forsynet med skalaer for afbildningsmålestok, sideløbende med afstandsmarkeringen.

For det andet er der en meget fiks hurtigindstilling, udformet som en tværgående aksel med en drejeknap på hver side af tubussen. Man kan altid vælge den side, der er nemmest for en, og ydermere kan der sættes et håndtag på den ene eller den anden knap, hvor man ønsker det. På denne måde er det meget nemt at følge et bevægende motiv og holde det i skarpt focus.

300 mm objektívet er udmærket til frihåndsoptagelser. Vægten, 2 kg, er ikke meget for denne brændvidde og lysstyrke. Men frem for alt ligger vægten tæt ind til kroppen, fordi objektívet er meget kompakt bygget (4-linset ægte tele-konstruktion med relativt kort tubus).

Tele-Kilar 300 mm er set til omkring kr. 2.100,-.

## Sport-Fern-Kilar 600 mm, f/5,6

Det 2-linsede 600 mm objektív er længere og tungere, derfor typisk et super-tele til anvendelse på stativ. Hvis man bruger et stort nivellérhovede (Linhof 3610) i stedet for kuglehovede, behøver man ikke at låse for hver indstilling, og man kan anvende det store objektív 'dynamisk' fra stativ. Man kan på denne måde nemt følge motiver i bevægelse, og her er Kilfitt's hurtigindstilling også et stort plus. Hurtigindstillingen er udformet på samme måde, som beskrevet ved 300 mm objektívet.

Når objektívet f. eks. ved vildt-fotografering skal stilles op på samme sted i længere tid, vil det være en fordel at give det forreste af tubussen en lille ekstra støtte, f. eks. et let stativ (gerne et 800 grams eller et étbens) for at modvirke vibrationer på grund af blæsevej. Man mærker det forresten med så lange teleobjektíver, at tubussen fanger en del vind. Kilfitt anbefaler denne ekstra støtte særligt ved anvendelse af converteren (hvormed man opnår 1200 mm brændvidde), fordi små rystelser nemt kan reducere den ultraskarpe tegning på filmen til almindelige acceptable billeder.

Set til omkring kr. 3.325,-.

## Sport-Reflectar 500 mm, f/5,6

Dette spejlobjektív var en stor overraskelse. Når man ser en tubus med 14 cm diameter, venter man noget tungt. Men når man løfter denne klump, virker den med sine godt 2,5 kg utrolig let. Dertil kommer, som også nævnt ved 300 mm optikken, at den

komakte opbygning også hjælper til at gøre et objektív meget mere handy. I et spejlobjektív er strålegangen foldet sammen, så tubuslængden er kun godt en trediedel af brændvidden.

Lysstyrken på f/5,6 giver mulighed for anvendelse af de korte tider 1/500 og 1/1000 sek., som er forudsætning for frihåndsoptagelser med så lang brændvidde. Kilfitt-pistolgrebet med skulderstøtte og indbygget trådudløser er et godt hjælpemiddel til at holde kameraet roligt under eksponeringen.

Et spejlobjektív kan ikke blændes ned. Når det bliver så lyst i vejret, at 1/500 eller 1/1000 sekund giver overeksponering, må man indkoble de indbyggede neutrale gråfiltre. De reducerer lysmængden, men de forøger naturligvis ikke skarphedsdybden.

Set til omkring kr. 2.550,-.

## Zoomar-Kilfitt Converter 2 X

Kilfitt's converter er 4-linset. På grund af tidligere forsøg med andre fabrikater af 2-linset converter var jeg meget skeptisk. Men Kilfitt converteren giver virkelig god skarphed. Som bekendt ofrer man ved anvendelse af en 2x converter hele 2 blændetrin i lysstyrke. Det betyder, at man skal passe meget på med hensyn til rystelser: dobbelt brændvidde og 4 gange eksponeringstiden! Men som ekstramulighed for en superlang brændvidde er en converter meget praktisk: den vejer jo ikke noget og forøger motivmulighederne.

Set til omkring kr. 325,-.

